

fra sykehuset. Det er trygt for pasienter med pacemaker å gå gjennom sikkerhetskontrollen på flyplasser, men det er mulig at metallkannen på hjertesviktpacemakeren din kan utløse alarmen. Om dette skulle hende, forklarer du sikkerhetsvakten at du har pacemaker, og viser frem ditt internasjonale bevis. Dette er noe sikkerhetsvakten er vant med.

RESULTATET AV BEHANDLINGEN

Behandling med hjertesviktpacemaker fører for de fleste (ca. 70%) til umiddelbar bedring i funksjonsnivå. Ved utreise får du en legesamtale med informasjon om resultat og videre oppfølging og kontroll av pacemakeren. Du blir innkalt til kontroll etter ca. 2-6 uker. Kontrollene skjer enten ved det sykehuset som har operert deg eller ved ditt lokalsykehus. Ta kontakt med ditt lokale sykehus dersom du ikke blir innkalt. Dersom du har fått CRT-D -se egen brosjyre «å leve med hjertestarter».

BIVIRKNINGER OG KOMPLIKASJONER

Komplikasjoner til operasjonen er sjeldne, men det som kan oppstå er:

- Blødning i operasjonssåret
- Økende hevelse eller smerte fra operasjonssåret
- Feber
- Økende svimmelhet eller besvimelse

Dersom noe av dette skulle oppstå innen de første 14 dagene skal du ta kontakt med sykehuset som opererte deg.

Utover dette må du ta kontakt med fastlege/legevakt for vurdering.

OUS, Ullevål:

Pacemaker- og ICD-senteret
Postboks 4956 Nydalen,
0424 Oslo

Besøksadresse:

Kirkeveien 166, Oslo

Telefon: 22 11 92 03

Telefontid: kl. 13-15

Fax: 23 01 60 90

Utgever:

Oslo universitetssykehus
1. utgave
Mai 2016

Skrevet av: Helén Grue Storaker, Ida Aas, Hege Merete Hagen og Cecilie Haug Eriksson.

Revidert:

Godkjent av: Torbjørn Holm; overlege/dr.med (Rikshospitalet) og Thomas M. Knutsen; overlege (Ullevål)

2.utgave April 2020

Revidert:

Godkjent av: Paul Vanberg; overlege (Ullevål), og Hege Merethe Hagen, seksjonsleder Pacemaker og ICD senteret (Ullevål).

OUS, Rikshospitalet:

Kardiologisk avdeling
Postboks 4950 Nydalen,
0424 Oslo

Besøksadresse:

Sognsvannsveien 20, Oslo

Telefon: 23 07 32 73

Telefontid: kl. 09-11

Fax: 23 07 06 50

Forsidebilde: Rikshospitalet/Foto: Thea Tønnessen, OUS billedatabase

www.oslo-universitetssykehus.no

Oslo universitetssykehus er lokalsykehus for deler av Oslos befolkning, regionssykehus for innbyggere i Helse Sør-Øst og har en rekke nasjonale funksjoner. Post til foretaksledelsen: Oslo universitetssykehus, Postboks 4950 Nydalen, 0424 Oslo. Sentralbord: 02770

INNLEGGELSE AV HJERTESVIKTPACEMAKER (CRT-P / CRT-D) PASIENTINFORMASJON

**Oslo universitetssykehus
Ullevål - Rikshospitalet**

INNLEGGELSE AV HJERTESVIKTPACEMAKER

-Behandling av hjertesvikt

HVORFOR GJENNOMFØRES BEHANDLINGEN?

Hjertesviktpacemaker (CRT-P) tilbys pasienter som har hjertesvikt og hvor hjertet tilpumper dys-synkront. Denne dyssynkronien gjør at hjertet trekker seg sammen i utakt, og mindre blod enn ønskelig pumpes ut gjennom livpulsåren og til alle kroppens organer. En hjertesviktpacemaker hjelper hjertet til å trekke seg sammen på en mer synkron/effektiv måte, og mer blod pumpes ut ved hvert hjerteslag. En hjertesviktpacemaker er et lite apparat (ca. 6x6cm) som opereres inn under huden øverst på venstre side av brystkassen. I tillegg legges det 2 eller 3 ledninger fra apparatet ned til ulike steder i hjertet via blodbanen. Noen pasienter får i tillegg en ekstrafunksjon på sin hjertesviktpacemaker - en defibrilleringsfunksjon (hjertestarter; CRT-D).

FØR BEHANDLINGEN

Du skal faste fra midnatt dagen før operasjonen. Vanligvis kan du ta de faste medisinene dine på morgenen, med litt vann. Hvis du bruker blodfortynnende medisiner som Marevan®, Pradaxa®, Xarelto® eller Eliquis® gjelder egne regler, hør med legen/sykepleieren din. Du må dusje/vaske deg godt kvelden før eller om morgenen operasjonsdagen. Ved behov skal brystet barberes til under brystvortene, samt et område på 10x20cm på fremsiden av høyre lår. Sykepleier vil legge inn en kanyle (hult plastrør) på hånden/armen din i forkant av behandlingen, slik at du kan få avslappende/smertestillende medikamenter direkte i blodet. Du kan ha på deg ren sykehusskjorte, rent undertøy og rene sokker. Smykker, klokke etc. må tas av.

HVORDAN FOREGÅR BEHANDLINGEN?

På operasjonsdagen hentes du og kjøres i seng til operasjonsstuen. Der blir du lagt på en benk og blir dekket over med sterile duker, unntatt ved hodet. Du vil være våken, og både lege og sykepleiere snakker med deg og forklarer hva som skjer underveis. Hjertesviktpacemakeren legges vanligvis under huden nedenfor kravebeinet på venstre side. Lege setter lokalbedøvelse i området, skjærer et 5-7cm langt snitt i huden og lager en lomme under huden som hjertesviktpacemakeren får plass i. Via blodårer (vener) legges det to eller tre ledninger ned til hjertet. Det brukes gjennomlysning med røntgen når legen skal plassere ledningene. Til slutt sys huden sammen over hjertesviktpacemakeren, og det legges på en kompresjonsbandasje. Operasjonen tar vanligvis 1-3 timer.

ETTER BEHANDLINGEN

Når operasjonen er ferdig blir du kjørt i seng til sengeposten. Sykepleier måler blodtrykk og kobler i de fleste tilfeller på en liten boks, telemetri, slik at hjerterytmen din overvåkes. Du må holde sengen i 4-6 timer og unngå store bevegelser med den venstre

armen. Etter dette kan du stå opp, men ta det rolig. Vanligvis får du spise og drikke med en gang. Du vil få antibiotika for å forebygge infeksjon/betennelse. Noen ganger tas det røntgenbilde enten samme kveld eller dagen etter for å se at ledningene ned til hjertet ligger riktig. De aller fleste pasientene reiser hjem dagen etter operasjonen. Før hjemreise vil innstillingene på hjertesviktpacemakeren justeres, slik at den passer best mulig til deg. Sykepleier fjerner kompresjonsbandasjen og ser at såret ser fint ut.

Operasjonsåret vil kunne være litt ubehagelig mens det leges. Paracetamol vil som regel være tilstrekkelig som smertebehandling.

Du skal bruke armen på operert side som normalt. Dette er viktig slik at den ikke stivner til. Inntil såret er grodd (etter ca. 14 dager), skal du ikke overdrive høy armføring og avstå fra tunge løft/ryggsekk. Når såret er grodd vil man igjen kunne leve et vanlig aktivt liv. Du kan gjenoppta seksuell aktivitet. Skigåing og styrketrening må du vente med i 6 uker etter operasjonen. Normal fysisk anstrengelse og trening er normalt gunstig for hjertet ditt. Såfremt du er i stand til det, vil regelmessig fysisk aktivitet i etterkant av operasjonen kunne redusere symptomene dine ytterligere. Fysisk aktivitet må tilpasses den enkelte pasient. Spør sykepleieren/legen som kontrollerer deg om dette.

De fleste sting absorberes av seg selv og trenger ikke fjernes. Eventuelle sting/agraffer i operasjonsåret som ikke forsvinner av seg selv fjernes etter 14 dager. Hør med lege/sykepleier før hjemreise om hvilke sting du har.

Du skal unngå å dusje/få vann på operasjonsområdet de første 14 dagene for å forhindre infeksjon. Du kan dusje fra livet og ned. Karbad, badstue, bading i basseng og sjø må du avstå fra i 4-6 uker etter operasjonen. Før hjemreise får du en liten bandasje over operasjonsåret. Denne bandasjen kan fjernes etter 14 dager, og skal ikke skiftes før dette. For at arret skal bli penest mulig kan du sette på en tape/strips (anbefales en silikontape) som holder det sammen i ytterligere 14 dager, samt skjerme det for direkte sollys de første 3-6 månedene.

Du skal alltid huske å informere behandlende lege og annet helsepersonell om din hjertesviktpacemaker, slik at de kan ta sine forhåndsregler ved bruk av elektromedisinsk utstyr. MR-undersøkelse kan du vanligvis bare ta om du har fått et MR-kompatibelt system. De aller fleste tekniske hjelpemidler i hjemmet er ufarlige for hjertesviktpacemakeren din.

Mobiltelefon bør brukes og oppbevares minst 20-25 cm fra hjertesviktpacemakeren. Mobiltelefoner vil ikke skade hjertesviktpacemakeren din, men kan få den til å oppføre seg rart. I utlandet vil de fleste sykehus kunne kontrollere din hjertesviktpacemaker. Sørg alltid for å ha med deg et internasjonalt bevis (Norwegian Pacemaker Registry). Dette beviset får du